

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Grundlärarutbildning (åk 4-6) 240hp

EXAMENSARBETE

Att läsa är silver, att tala om det lästa är guld

En kunskapsöversikt om vad som skapar intresse och motivation för läsning hos grundskoleelever

Louice Bengtsson och Emma Göransson

Examensarbete I för grundlärare åk 4-6, 15hp

Halmstad 2016-02-24

Titel	Att läsa är silver, att tala om det lästa är guld – en kunskapsöversikt om vad som skapar intresse och motivation för läsning hos grundskoleelever
Författare	Louice Bengtsson, Emma Göransson
Sektion	Akademien för lärande, humaniora och samhälle
Handledare	Åsa Bengtsson, Ole Olsson
Nyckelord	Intresse, Läsning, Motivation
Sammanfattning	Enligt PISA-undersökningen och PIRLS-undersökningen, läser svenska elever allt sämre, trots att läsning har en stor plats i kursplanen i svenska. Hur ska vi då få elever att vilja läsa mer? Att motivera eleverna är en nyckel till lärande. Det är därför viktigt att veta vad det är som påverkar elevers motivation och intresse och hur lärare kan arbeta i skolan för att stärka dessa. Syftet med litteraturstudien var att kartlägga vad som framkommer i forskning om grundskoleelevers läsning i skolan och på fritiden samt grundskolelärares undervisning i läsning, med olika texter. I denna litteraturstudie framkommer det att eleven själv, föräldrarna och läraren kan påverka elevers intresse och motivation för läsning. Resultatet visar även exempel på intresseväckande och motiverande metoder. Slutsatsen är att läraren behöver vara insatt i barn- och ungdomslitteratur, att läsning av barn- och ungdomslitteraturen bör ha en stor plats i undervisningen och den bör bearbetas och diskuteras tillsammans i klassen. Detta för att kunna väcka intresse och motivation för läsning. Vidare forskning om hur föräldrars läsvanor påverkar elevers läsning efterfrågas för att lärare ska kunna arbeta kompensatoriskt.

Innehållsförteckning

Förord	1
Inledning	2
Problemformulering	3
Syfte.....	3
Frågeställningar	3
Bakgrund.....	4
Skönlitteraturens historia i svenskämnet	4
Läsintresse.....	5
Listiga räven - ett läs- och skrivprojekt	5
Motivation och intresse.....	6
Metod.....	7
Datainsamling.....	7
Databearbetning.....	9
Resultat	11
Eleven	11
Föräldrarna	12
Läraren	13
Intresseväckande och motiverande metoder för läsning.....	14
Diskussion.....	16
Metoddiskussion.....	16
Resultatdiskussion	18
Slutsats.....	20
Referenser	22
Bilagor	25
Bilaga A1 - Tabell över sökningar i svenska databaser.....	25
Bilaga A2 - Tabell över sökningar i internationell databas	26

Bilaga B1 - Artikelöversikt	25
Bilaga B2 - Artikelöversikt	26
Bilaga B3 - Artikelöversikt	27
Bilaga B4 - Artikelöversikt	28

Förord

Vad roligt att du tar dig tid att läsa den här litteraturstudien. Vi som har genomfört studien heter Louice Bengtsson och Emma Göransson och studerar på Grundskoleläraryrket åk 4-6, vid Högskolan i Halmstad. Läsning är något som ligger oss båda varmt om hjärtat. Genomförandet av denna litteraturstudie om hur man kan skapa intresse och motivation för läsning, har ökat vårt engagemang för att genom undervisningen skapa samma goda förhållande till läsning hos våra framtida elever.

Vi vill i detta förord passa på att dela ut några tack till personer som har hjälpt oss under arbetets gång. Vi vill börja med att tacka våra handledare som har utmanat våra tankar och hjälpt oss att hela tiden utveckla texten. Studenterna i vår handledningsgrupp förtjänar också ett stort tack för att de har tagit sig tid att läsa vår text och kommit med goda förslag på förbättringar, trots att de varit mitt uppe i skrivandet av sina egna texter. Vi vill även tacka våra familjer som har hjälpt till med korrekturläsning. Sist men inte minst vill vi tacka varandra. Samarbetet har fungerat över förväntan och vi har stöttat varandra genom hela arbetsprocessen. Arbetsfördelning har gjorts, så att bland annat sökningar och en del av skrivarbetet har gjorts var för sig. Vi har trots det haft ett nära samarbete under arbetets gång. I textbearbetningen har vi med kritiska ögon hjälpts åt att förbättra den gemensamma texten. I granskning och analys av artiklar har vi arbetat tillsammans för att till sist sy ihop litteraturstudien i slutsatsen.

Vänligen,
Louice och Emma

Inledning

Det har hänt mycket inom teknikens värld de senaste decennierna. Den moderna människan har förändrat sina kommunikationsvanor, så att kommunikationen nu allt mer äger rum på internet. Den skriftliga kommunikationen har tagit över mycket av den muntliga, till exempel är det idag vanligt att chatta eller smsa istället för att ringa och prata. Det ställer höga krav på individens läskunnighet och läsförståelse för att kunna delta i kommunikationen och i samhället i stort. Samtidigt finns kraven på god traditionell läsförståelse av längre texter kvar. Sedan den senaste PISA-undersökningens¹ resultat redovisades 2012, har intresset ökat, både i media och politiskt, för att förbättra svenskundervisningen och elevers läsförståelse. Enligt denna undersökning har svenska 15-åriga elevers resultat i läsförståelse försämrats under 2000-talet och Sverige ligger nu under snittet jämfört med övriga OECD-länder. Detta gäller dock inte den digitala läsning, där svenska elevers resultat har legat över medelvärdet eller motsvarande medelvärdet under 2000-talet. (Skolverket, 2013, s. 138-140). PIRLS-undersökningen är en liknande undersökning som undersöker elevers läsförmåga i fjärde klass.² I den senaste undersökningen har resultatet sjunkit hos svenska elever, dock ligger de fortfarande över snittet jämfört med de andra deltagande länderna (Skolverket, 2012, s. 6).

I PISA-rapporten från 2009 (Skolverket, 2010) presenteras undersökningens resultat där elever fick svara på frågor om i vilken utsträckning och vilka skrifter de läser för att de själva vill. Skrifterna var allt från serietidningar och magasin till skönlitteratur och facklitteratur. Resultatet jämfördes sedan med elevernas resultat i undersökningen om läsförståelse. Det visade sig att de elever som hade höga poäng var de elever som läste skönlitteratur regelbundet. I den senaste PIRLS-rapporten (Skolverket, 2012) presenteras resultat från undersökningen där det undersöktes vad och hur ofta elever läser på fritiden samt hur det påverkar resultatet på lästestet. Det framkom även här att de elever som läser ofta var de elever som presterade bäst på testet.

Efter resultaten från både PISA och PIRLS har Skolverket, efter regeringsbeslut startat läslyftet. Läslyftet är en fortbildning för lärare som syftar till att öka elevers läsförståelse och skrivförmåga. I läslyftet ligger fokus på elevers läsning av sakprosatexter, exempelvis faktatexter hämtade från nätet och i läroböcker. Detta för att eleverna ska ha användning för läsförståelsen i alla ämnen. Det finns dock en modul om skönlitteratur som ska stimulera elevers läsintresse (<https://lasochskrivportalen.skolverket.se>). Det stödmaterial som regeringen ska tillhandahålla, ska vara forskningsbaserat och visa på sådan lärarkompetens som har visat sig ha positiva effekter på elevers läsförståelse (Björklund & Hellewell, 2013).

---

¹PISA-undersökningen (Programme for International Student Assessment) görs av OECD, som står för The organization for economic Co-operation and development (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) och är ett forum för regeringar där de kan arbeta tillsammans och hitta lösningar på gemensamma problem. (www.oecd.org). I PISA-undersökningen jämförs OECD-ländernas 15-åriga elevers kunskaper i matematik, NO och läsförståelse.

²PIRLS-undersökningen (Progress in International Reading Literacy Study) görs av IEA, som står för The International Association for the Evaluation of Educational Achievement. De undersöker förutom läsning bland annat matematik och NO, med syfte att förstå politik och praxis inom och mellan utbildningssystem i olika länder. (www.iea.nl)

I kursplanen för svenska har läsning av olika texter, framförallt skönlitterära, stor betydelse. Att läsa och arbeta med skönlitteratur och sakprosatexter återfinns i både syfte, centralt innehåll och kunskapskrav. Undervisningen ska stimulera elevers intresse för att läsa och skriva (Skolverket, 2011, s.222-238). Det ställer höga krav på att lärares undervisningsmetoder ska främja elevers intresse för läsning i så väl skönlitteratur som sakprosatexter.

Wery och Thomson (2013) beskriver motivation som en viktig faktor i lärandet. Med inre motivation, till exempel genom uppgifter som intresserar eleven behålls de inlärd kunskaperna längre och eleven är mer benägen att prova på kommande uppgifter även om de är svåra. Vidare beskriver författarna att uppgifter med koppling till elevens vardag och samhället ökar elevers inre motivation. Rutinmässiga uppgifter behöver även göras mer roliga och intressanta för att motivera eleverna.

Problemformulering

Att svenska elever enligt PISA- och PIRLS-undersökningen, har allt sämre läsförståelse är ett problem som regeringen ska försöka lösa genom läslýftet. Med resultat som visar att de elever som läser mest är de som läser bäst, ligger en del av problemet troligen i att svenska elever läser för lite. Detta trots att läsning och skönlitteratur har en stor plats i kursplanen i ämnet svenska. Hur ska vi då få elever att vilja läsa mer? En nyckel till lärande är att motivera eleverna. Det är därför viktigt att veta vad det är som påverkar elevers motivation och intresse och hur man kan arbeta i skolan för att stärka det.

Syfte

Syftet med litteraturstudien var att kartlägga vad som framkommer i forskning om grundskoleelevers läsning i skolan och på fritiden samt grundskolelärares undervisning i läsning, med olika texter.

Frågeställningar

- Hur kan olika personer i grundskoleelevers närhet påverka deras intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?
- Vilka metoder kan grundskolelärare använda sig av för att öka elevers intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?

Bakgrund

I början av kapitlet diskuteras begreppet litteracitet sedan följer en historisk översikt av skönlitteraturens plats i svenskämnet. Därefter kommer en överblick av elevers och lärares läsintresse. Sedan följer en presentation av läs- och skrivprojektet *Listiga räven*. Kapitlet avslutas med definition av begreppen motivation och intresse samt tidigare forskning om motivation.

Litteracitet eller literacy som det heter på engelska är ett vidare begrepp än läsning som omfattar både läs- och skrivaktiviteter, men också berättande, symboler och bilder. Begreppet består av både kulturella och sociala perspektiv av läsning och skrivning (Björklund, 2016). Eftersom syftet med denna litteraturstudie inte var att undersöka skrivaktiviteter, utan läsaktiviteter gjordes valet att inte använda begreppet litteracitet. I stället används begreppet läsning, trots vetenskapen om att det begreppet är otillräckligt eftersom flera av artiklarna även behandlar bearbetning av det lästa. Läsning kan ske i flera former och olika typer av medier. I denna litteraturstudie utesluts dock digital läsning och aktiviteten läsning syftar till traditionell läsning av böcker, såväl skönlitterära böcker som faktaböcker.

Skönlitteraturens historia i svenskämnet

Med den betydande roll som skönlitteraturen har i dagens svenskundervisning kan man förmoda att det alltid har varit så. Längre tillbaka i historien i folkskolan, hade dock skönlitteraturen ingen stor plats i undervisningen, vilket Ewald (2007, s. 107-119) beskriver. Den skönlitteratur som i så fall användes var av fostrande slag. Läsundervisningens mål var att lära eleverna rätt moral och tro och så småningom kunna läsa bibliska texter. 1868 kom första utgåvan av *Folkskolans läsebok* ut, vilken fick en betydande roll i svenskundervisningens utveckling. Detta blev öppningen för skönlitteraturen i den svenska folkskolan. Att läsa romaner sågs på den tiden som något skadligt som barnen skulle skyddas från. I början av 1900-talet gjorde Ellen Key och många med henne uppror mot detta. Ellen Key efterfrågade undervisning med god litteratur som gav läslust och berörde eleverna (Ibid.).

Ewald (2007, s. 107-119) beskriver vidare att den svenska skolan genomgick en förändring efter andra världskrigets slut. Skolan skulle nu fostra självständiga samhällsmedborgare som kunde skapa och delta i ett demokratiskt samhälle. Grundskolan etablerades under 1960- och 70-talet och en ny läroplan utformades där upplevelseläsning blev en del av ämnet som nu kallades grundskolesvenska. Detta innebar oftast att läraren valde ut ett stycke ur en läsebok som eleverna fick läsa tyst och sedan skulle svara på frågor om. Efter att kursplanen i svenska blev reviderad i Lgr 80 fick litteraturen en betydande roll i svenskämnet. I kursplanen stod det att skönlitteratur skulle dominera svenskundervisningen. Populärlitteratur från elevernas fritid skulle nu tas upp i undervisningen. Skönlitteraturen fick ta ett steg tillbaka i den efterkommande läroplanen då det handlade om avkodning och förståelse i läsning. Skönlitteratur sågs även ha en fostrande roll då den bland annat (uttryckt i presens), hjälper människor att förstå sig själva och omvärlden och bidrar till att forma identiteten (Ibid.). I dagens läroplan har skönlitteratur en stor plats. Den ska ha en explicit roll i undervisning där

bedömning av elevernas lässtrategier, läsförståelse och resonemang sker utifrån bland annat skönlitteratur (Skolverket, 2011, s. 222-228).

Läsintresse

Ewald (2007, s. 369-376) har gjort en etnografisk flerfallsstudie om läsning i årskurs 4-6 i Sverige. Elevers intresse för läsning i dessa årskurser skiljer sig mycket åt, flickor läser mer än pojkar. Det finns även en tendens till att de elever som har ett stort läsintresse utvecklar detta ännu mer under mellanstadiet. De elever som inte har så stort intresse för och erfarenhet av läsning utmanas och utvecklas inte i lika stor utsträckning. Det resulterar i att dessa elever ofta inte läser mer än vad som krävs av dem. Författaren ser en tendens till att klyftan mellan de som gärna läser och de som inte gärna läser växer under årskurs 4-6.

Gemensamt för de flesta lärarna i studien är att de har ett sparsamt intresse för läsning av skönlitteratur, att de upplever att de inte har tid att läsa in sig på nyutgiven skönlitteratur för barn och att de saknar fortbildning om hur de ska arbeta med skönlitteratur i undervisningen. Ewald (2007, s. 369-376) menar att lärarna behöver utveckla en medveten didaktisk tanke bakom litteraturundervisningen och tydligare koppla till elevernas olika kontexter. Läsundervisningen är i de flesta av skolorna något som sker endast i svenskundervisningen isolerat från de övriga delarna i ämnet. Fler samtal om det lästa behöver äga rum och litteraturläsningen bör även ingå i ett tematiskt arbete. Författaren uttrycker att det finns ett behov av kompetensutveckling om litteraturanvändningen i undervisningen hos lärare för elever i årskurs 4-6.

Enligt Statistiska centralbyråns undersökning (SCB, 2015) om barns fritid och kulturella besök under 2013-2014, som ingår i undersökningarna av barns levnadsförhållanden, uppger 68 % av eleverna i åk 4-6 att de läser böcker minst en dag i veckan. För åk 7-9 är motsvarande siffra 48 % av eleverna och på gymnasiet 32 %. I samtliga stadier är det fler flickor än pojkar som uppger att de läser böcker minst en gång i veckan (SCB, 2015). Detta indikerar att intresset för läsning minskar ju äldre eleverna blir. Höglund (2012, s.78-82) har undersökt statistik om läsvanor fram till 2010. Författaren drar slutsatsen att svenskarnas läsning av böcker är relativt stabil men att det finns en tendens till minskning av bokläsning hos ungdomar och unga vuxna. Författaren menar att detta kan bero på en förändring av medievanor, t.ex. att mer tid läggs på internet och att det av den anledningen finns en risk för att bokläsningen minskar ytterligare framöver. Hen anser att metoder för att inspirera till läsning och ökad läsförståelse bör undersökas. Författaren hänvisar till forskning som har visat att läskunnighet är viktigt för utvecklingen av det abstrakta tänkandet, som krävs för att kunna tillgodogöra sig och förstå information i hög grad.

Listiga räven - ett läs- och skrivprojekt

Ett projekt som ökade elevers motivation och intresse för läsning är *Listiga räven* som Alleklev och Lindvall (2000) har genomfört. Projektet genomfördes på Kvarnbyskolan i Rinkeby i samarbete med Rinkeby bibliotek. Det började år 1995 i årskurs ett och pågick under tre år. Projektet inspirerades av en utbredd Nya Zeeländsk metod som heter *Whole Language*, vilken har utarbetats av Mary Clay. Författarna beskriver att det centrala för

metoden är att utgå från elevers erfarenheter och som lärare ha ett synsätt där barnet inte ses som ett tomt kärl som ska fyllas utan en gnista som ska tändas (s.13). Det anses därmed vara viktigt att väcka intresse och lust för lärande hos eleverna. Stort fokus läggs vid att böcker och läsning ska ses som något positivt som eleverna vill fortsätta med.

Projektet på Kvarnbyskolan innebar ett intensivt arbete med böcker såväl skönlitteratur som faktaböcker som lästes och bearbetades från första klass, vilket gav goda resultat i språkutvecklingen av det svenska språket. Samarbetet med biblioteket gav dem möjlighet att delta i boksamtal och få hjälp att välja ut böcker. De hade även olika lästeman, exempelvis. arbetade de med Gunilla Bergströms böcker om Alfons Åberg i ett helt år. Förutom samtal om böcker fick eleverna skriva, dramatisera och måla till det de hade läst. Efter tre år i projektet uppskattar författarna att varje elev hade läst och i någon form redovisat 400 böcker var. Stor utveckling kunde ses i elevernas förmåga att använda språket både skriftligt och muntligt. Eleverna hade även skapat ett större intresse för böcker. Författarna betonar vikten av att lärare själva läser litteratur för att kunna inspirera eleverna och delta i deras samtal (Alleklef & Lindvall, 2000).

Motivation och intresse

Ahl (2004, s. 46-53) beskriver olika teorier om motivation som hen även menar är inlärningsteorier. En av motivationsteorierna handlar om inre och yttre motivation. Författaren beskriver en definition av inre motivation som utgår från att människan har ett behov av kompetens och att själv bestämma. Den uppgift som utförs måste i viss mån innebära en utmaning för att dessa behov ska mättas. Känslor som hör till inre motivation är glädje, upprymdhet och känslan av intresse. Wery och Thomson (2013) beskriver att detta i skolans värld innebär att elever måste utmanas för att inre motivation ska kunna skapas. De beskriver att elever som har en inre motivation fortsätter med en uppgift även om den är svår och behöver ingen belöning eller "morot". Ahl (2014, s. 46-53) beskriver att yttre motivation exempelvis kan vara belöningar, straff, tvång och sociala normer. Wery och Thomson (2013) beskriver att yttre motivation i skolan exempelvis kan vara beröm eller betyg. De beskriver även att elever som kräver yttre motivation gör en uppgift för att få belöning eller för att undvika bestraffning. Både Wery och Thomson (2013) och Ahl (2004, s. 46-53) understryker dock att det oftast inte är uteslutande inre eller yttre motivation som ligger bakom en handling, utan en kombination av de båda.

Ahl (2004, s. 96-100) reflekterar över om motivation är rätt begrepp att använda i forskningsmanus. Å ena sidan menar hen att det finns många svårigheter med begreppet som bland annat kan användas för att leta efter ett motiveringsproblem hos individer, som kategoriserar människor. De som kategoriseras som lågt motiverade kan hamna i socialt utanförskap. Å andra sidan finns behovet av att veta vad som motiverar människan för att förstå varför hon känner och agerar som hon gör. Begreppets vida användning i vardagen gör det dock svårt att byta ut det. Begreppet motivation är inte lika vanligt i pedagogisk forskning längre utan det talas i större utsträckning om lust och intresse. Författaren kritiserar vidare att forskare inte ifrågasätter den utgångspunkt som länge legat till

grund för motivationsforskning, nämligen att motivation finns inbyggd hos människan och att hinder för motivation måste undanröjas.

I den här studien kommer, trots det som Ahl (2004, s. 96-100) reflekterat kring, begreppet motivation att användas. Detta eftersom motivation är det begrepp som har använts i de studier som har analyserats. Teorin om inre och yttre motivation, som Ahl (2004, s. 96-100) beskriver, har också använts i studierna och därför används även dessa begrepp i denna studie. Begreppet intresse, som författaren menar förekommer i aktuell forskning, kommer också att användas i studien. En definition av begreppet intresse är när någon har ett intresse för något och önskar att ta del av det (Bergström, 2015). Vi anser inte att detta är direkt översättbart med begreppet motivation och skiljer dem därför åt.

Giota (2002) har i en litteraturoversikt identifierat olika faktorer som påverkar elevers motivation. Författaren ställer sig likt Wery och Thomson (2013) och Ahl (2014) kritisk till att helt skilja på inre motivation (lärandemål) och yttre motivation (prestationsmål), utan menar att elever ofta handlar efter både inre och yttre motivation. Författaren kritiserar även det faktum att vuxna sällan frågar elever vad som motiverar dem till att lära sig och poängterar att skolan behöver ses från elevernas perspektiv för att få reda på vad som motiverar dem. En balans bör därför finnas mellan elevens eget syfte att lära och de mål som sätts upp av skolan. Undersökningar har visat att elevers handlingar påverkas av lärares, men också föräldrars och kompisars krav och förväntningar. Författaren beskriver vidare att endast de kunskapsmässigt starka eleverna når framgång genom yttre faktorer som kriterier och krav på prestationer. Elever med svårigheter ger ofta upp för att inte erkänna sitt misslyckande och skyller istället på att de inte ens försökt.

Metod

I det här avsnittet beskrivs metoden för utförandet av litteraturstudien. Denna litteraturstudie är en systematisk litteraturstudie, vilket innebär att tidigare studier inom valt område ska sammanställas och ställas mot varandra för att få svar på valda frågeställningar. Enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013, s. 27, 38) ska en systematisk litteraturstudie innehålla ett tydligt metodkapitel som visar hur sökning och urval av artiklar har gått till. Det ska finnas en sökstrategi och det ska tydligt framgå vilka artiklar som valts ut till analysen. De utvalda artiklarna ska sedan analyseras med en metaanalys.

Datainsamling

För att kunna göra en systematisk undersökning listades olika sökord som kunde vara relevanta för området. Orden var: *skönlitteratur, läsning, elever, intresse, motivation*. Öka var ett ord som användes i sökningarna för att i sökresultaten få fram artiklar som visade en ökad motivation och ett ökat intresse för läsning. *Aspekter* användes för att sökresultaten skulle visa artiklar med olika aspekter som kan öka elevers intresse och motivation för läsning. För att inkludera fler artiklar inom ämnet gjordes sökningarna på synonymer och liknande sökord till de första sökorden. Översättning av sökorden till engelska krävdes också för att kunna söka i

internationella databaser. Nedan finns en tabell över sökorden som har använts i sökningarna (tabell 1). I den översta raden är de svenska sökorden listade och i den understa raden finns de engelska motsvarigheterna. Synonymer och liknande sökord är placerade i samma kolumn.

Tabell 1

Svenska:	skönlitteratur	läsning	elever skola	intresse läsintresse motivation	öka	aspekter
Engelska:	literature fiction narrative	reading	pupils children primary school elementary school	interest motivation	increase	aspects

Först gjordes sökningar i de svenska databaserna Swepub och DIVA. Det resulterade dock inte i några artiklar till studien. Därför utvidgades sökningen till den internationella databasen ERIC (Educational Resources Information Center) med vetenskapliga artiklar inom pedagogik och psykologi. Eriksson Barajsas et al. (2013 s. 78) beskriver de booleska operatorerna AND, OR och NOT som kan användas för att begränsa eller utvidga en sökning. Operatör sätts mellan två eller flera sökord. I de sökningar som gjordes i denna databas användes AND och OR. Genom att använda operatör AND kunde sökord från de olika rutorna ovan kombineras. Genom att använda operatör OR kunde sökningar göras på de olika synonymerna för varje sökord och på så sätt få med artiklar som innehöll något av de olika sökorden som finns inom samma ruta ovan, utan krav på att samma artikel skulle innehålla samtliga sökord. Citationstecken har satts kring två sökord för att söka efter artiklar med de orden efter varandra, till exempel "*reading interest*".

Enligt Eriksson Barajsas et al. (2013, s. 62) granskas vetenskapliga artiklar som publiceras i vetenskapliga tidskrifter av minst två oberoende experter innan de får publiceras. För att begränsa sökningen till vetenskapligt granskade artiklar har endast de resultat som är ”peer reviewed” eller refereegranskade visats. Eriksson Barajsas et al. (2013, s. 31) anser att en litteraturstudie främst bör behandla aktuell forskning. Sökningarna i den här studien har utifrån detta begränsats genom att endast visa de artiklar som är publicerade från år 1995-2015.

För att inte behöva göra flera olika sökningar på olika former av ord har trunkering av sökord gjorts. Detta beskriver Eriksson Barajsas et al. (2013, s.81) som en effektiv sökmetsod för att täcka in olika former av ett sökord. Författarna förklarar begreppet som att början eller slutet av sökordet ersätts med en asterisk. I databasen ERIC används * som trunkeringstecken. En sökning på *increas** från ordet *increase* som betyder öka har till exempel gjorts. Då söker databasen på alla ord som börjar med ”*increas*” och därmed kommer formerna *increase*, *increased*, *increasing* och *increasingly* med i sökningen. Om sökningar endast hade gjorts på *increase* finns risken att relevanta artiklar hade missats.

Sökningar på ordet skönlitteratur och motsvarande på engelska har genomförts, trots att intresset var att undersöka vad som motiverar elever till läsning överlag. Skönlitteratur är dock det som oftast förknippas med fritidsläsning och är därför relevant att söka på. Både artiklar som handlar om läsning av skönlitteratur och läsning av faktatexter har valts ut. Utöver sökningar i databaser har en manuell sökning gjorts på vetenskapliga artiklar skrivna av Magnus Persson, som är professor i litteraturvetenskap på Malmö Högskola. Det resulterade dock inte i några studier som stämde överens med syfte och frågeställningar.

För att kunna göra ett systematiskt urval av artiklarna har det krävts ett mindre antal träffar. I de fall sökningen genererat för många träffar har sökningen begränsats genom att lägga till fler sökord från tabellen ovan (tabell 1). I de fall där sökningen inte har givit några träffar har sökningen fått breddas genom att ta bort något av sökorden. I en första granskning av artiklarna som kommit fram av sökningen har sammanfattningar lästs för att se om artiklarna är relevanta i förhållande till syftet och frågeställningarna. På så sätt har en överskådlig bild av vad som behandlas i artiklarna kunnat skapas. Det första urvalet resulterade i 20 artiklar. För att få detaljerad information om alla sökningar se bilaga A1-A2.

Databearbetning

Eriksson Barajsas et al. (2013, s. 116-118) poängterar vikten av att kvalitetsgranska artiklarna som används i litteraturstudien. De artiklar som har valts ut i det första urvalet har i sin helhet granskats för att se om de är relevanta i förhållande till den här studiens syfte och frågeställningar. I granskningen har det bland annat tittats efter en forskningsstruktur i artiklarna där de presenterar studiens syfte, metod, resultat, diskussion och slutsats. De äldre artiklarna har även granskats för att avgöra dess relevans för dagens skola och samhälle. I det andra urvalet valdes tio artiklar som har använts i litteraturstudien. Eriksson Barajsas et al. (2013 s. 32) beskriver att det i forskningsvärlden råder delade meningar om en systematisk litteraturstudie bör innehålla endast kvantitativa studier, endast kvalitativa studier eller om de kan innehålla både kvantitativa och kvalitativa studier. I denna litteraturstudie har både kvalitativa och kvantitativa studier inkluderats för att få med forskning som kan vara relevant för att svara på frågeställningarna.

De artiklar som har valts ut har sedan sammanfattats i en artikelöversikt med författare och årtal, syfte, metod, urval samt resultat och slutsats (se bilaga B1-B4). Artiklarna sammanfattades därefter i text. Sammanfattningarna jämfördes, i förhållande till vilket innehåll som behandlades och dess resultat, för att finna vad artiklarna har gemensamt. De artiklar som behandlar elevens påverkan skapade den första kategorin, de som behandlade föräldrarnas påverkan skapade den andra, de som behandlade lärarens påverkan skapade den tredje och de artiklar som behandlade olika metoder för att skapa intresse och motivation för läsning skapade den fjärde kategorin. Kategorierna granskades för att se om indelningen var relevant i förhållande till syfte och frågeställningar, om alla studier fanns med och om det fanns någon artikel som kunde ingå i flera kategorier. De tre första kategorierna handlar om hur olika personer kan påverka elevers läsintresse och motivation för läsning. Dessa kategorier är kopplade till den första frågeställningen " Hur kan olika personer i grundskoleelevers närhet påverka deras intresse och motivation för läsning, enligt aktuell

forskning?". För att kunna svara på den andra frågeställningen, "Vilka metoder kan grundskolelärare använda sig av för att öka elevers intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?" berör den sista kategorin i resultatet olika metoder som kan vara framgångsrika för att öka elevers intresse och motivation för läsning. I samtliga kategorier återfinns minst två artiklar för att kunna jämföra dem. I figur 1 listas uppdelningen av artiklarna i respektive kategori. Kategorierna har i resultatet kopplats samman för att belysa likheter och skillnader.

Figur 1

Eleven

- Applegate & DeKonty Applegate (2010)
A Study of Thoughtful Literacy and the Motivation to Read
- Vieira & Grantham (2011)
Perceptions of control facilitate reading engagement

Föräldrarna

- Shapiro & Whitney (1997)
Factors Involved in the Leisure Reading of Upper Elementary School Students
- Ülper (2011)
The Motivational Factors for Reading in Terms of Students

Läraren

- Cremin, Mottram, Collins, Powell & Safford (2009)
Teachers as Readers: Building Communities of Readers
- Fletcher, Grimley & Greenwood (2011)
Motivating and Improving Attitudes to Reading in the Final years of Primary Schooling in Five New Zealand Schools
- Ülper (2011)
The Motivational Factors for Reading in Terms of Students

Intresseväckande och motiverande metoder för läsning

- Fletcher, Grimley & Greenwood (2011)
Motivating and Improving Attitudes to Reading in the Final years of Primary Schooling in Five New Zealand Schools
- Guthrie, Hoa, Wigfield, Tonks & Perencevich (2010)
From spark to fire: Can situational reading interest lead to long-term reading motivation?
- Pittman & Honchell (2014)
Literature Discussion: Encouraging Reading Interest and Comprehension in Struggling Middle School Readers
- Tovli (2014)
The Joy of Reading: An Intervention Program to Increase Reading Motivation for Pupils with Learning Disabilities
- Wigfield, Guthrie, Tonks & Perencevich (2004)
Children's Motivation for Reading: Domain Specificity and Instructional Influences

Resultat

I detta kapitel kommer resultatet presenteras under rubrikerna: *eleven, föräldrarna, läraren* samt *intresseväckande och motiverande metoder för läsning*. Under första rubriken, *eleven*, presenteras artiklar som behandlar hur eleven själv kan påverka sin egen motivation. Under den andra rubriken, *föräldrarna*, presenteras artiklar som behandlar hur föräldrarna kan påverka elevers motivation. Under den tredje rubriken, *läraren*, presenteras artiklar som behandlar hur läraren kan påverka elevers intresse och motivation för läsning. Under den sista rubriken, *intresseväckande och motiverande metoder för läsning*, presenteras artiklar som behandlar olika metoder eller projekt och vilken inverkan de har på elevers motivation och intresse för läsning.

Eleven

Vieira och Grantham (2011) har undersökt om elevers inre motivation för läsning och deras kontrollfokus har en koppling till deras läsengagemang. Enligt författarna upplever en person med inre kontrollfokus att hen kan kontrollera utgången av exempelvis sitt resultat på ett prov genom att plugga till det. En person med yttre kontrollfokus upplever att andra personer, omgivningen eller ödet kontrollerar vad utgången blir, till exempel att provet var för svårt eller personen i fråga hade otur. 170 elever i USA i åldrarna 9-12 deltog i studien. De svarade på en kvantitativ undersökning om kontrollfokus, läste en text och svarade på frågor om texten. Resultatet visar att de eleverna som hade yttre kontrollfokus inte blev lika djupt involverade i texten och satte sig inte in i karaktärernas situation. Det anser författarna tyder på att eleverna läser för att bli testade på innehållet, vilket är en faktor av yttre motivation. Författarna drar slutsatsen att ett inre kontrollfokus påverkar elevernas inre motivation. De anser att det är viktigt att ta reda på vilka hinder och goda exempel det finns i utvecklandet av läsengagemang för att kunna skapa en motiverande lärmiljö.

Vieira och Grantham (2011) kom fram till att elevers kontrollfokus påverkar deras benägenhet att involvera sig i texter på ett djupare plan. Applegate och DeKonty Applegate (2010) har också fokuserat på vilka elever som går djupare in i texter de läser. De har undersökt om det finns ett samband mellan elevers benägenhet att reflektera över den lästa texten, genom att svara på djupare textfrågor, och deras läsmotivation. För att undersöka det sambandet har de gjort en kvantitativ studie på 443 elever i USA i årskurserna 2-6 (motsvarande åk 1-5 i Sverige). Elevernas generella läsmotivation och deras läsförståelse testades. Läsförståelsetestet bestod dels av innehållsfrågor och dels djupare frågor som krävde att eleverna gjorde kopplingar till egna erfarenheter, drog logiska slutsatser och förstod textens budskap.

Resultatet visar att eleverna som hade god läsförståelse och bra resultat på de djupare frågorna var mer motiverade att läsa jämfört med eleverna som hade god läsförståelse, men sämre resultat på de djupare frågorna. Vidare framkom det även att motivationen till läsningen minskade från årskurs 2 till årskurs 6, dock var minskningen inte lika stor för eleverna som hade bra resultat på de djupare frågorna. Det framkommer även att eleverna som reflekterade över vad de läste uppskattade läsningen mer. Författarna anser att det inte enbart utifrån den

här studien går att fastställa att elevers benägenhet att svara på djupare textfrågor påverkar deras motivation för läsning. Studien visar dock att det finns en tendens till samband mellan faktorerna. Författarna kritiserar att undervisning i läsning och test i läsförståelse ofta fokuserar på ytliga och lätt mätbara läsförståelsefrågor. De menar att det knappast skapar entusiastiska elever som uppskattar läsning. Författarna drar slutsatsen att om elever går ur skolan utan att de skapar sig en vana av att reflektera över det de läser, finns risken att de växer upp och inte ser någon nytta med läsning. Likt Vieira och Grantham (2011) kommer Applegate och DeKonty Applegate (2010) i sin studie fram till att undervisningen i läsning och läsförståelse bör utvecklas. Applegate och DeKonty Applegate (2010) föreslår att undervisningen bör fokusera mer på djupet i texterna för att skapa motivation och intresse för läsning.

Föräldrarna

Shapiro och Whitney (1997) har gjort en studie där 39 elever i årskurserna 4 och 5 i USA (motsvarande åk 3 och 4 i Sverige) deltog. Syftet var att undersöka några faktorer som kan påverka fritidsläsningen hos eleverna i fjärde och femte klass. Utifrån elevernas dokumentation av fritidsaktiviteter delade författarna upp dem i två grupper, de som gärna läser på fritiden och de som inte gärna läser. Eleverna intervjuades och fick svara på två enkäter gällande deras motivation för läsning och deras upplevelse av läsning. Även föräldrarna fick svara på frågor.

Studien visar att föräldrarnas läs- och biblioteksvanor inte hade någon påverkan på elevernas läsvanor eftersom det inte var någon större skillnad mellan grupperna. Viktigare var läsningen och biblioteksbesöken tillsammans med föräldrarna. Det författarna menar är av betydelse för elevernas motivation för läsning var åldern då föräldrarna började och slutade läsa för sina barn. Föräldrarna till de barn i gruppen som gärna läste, började läsa tidigare för sina barn och läste för dem högre upp i åldrarna jämfört med föräldrarna till barnen i den andra gruppen. Vidare menar författarna att föräldrarnas uppmuntran till läsning spelade roll. Författarnas slutsats var att föräldrarna kan påverka elevernas utveckling av en inre lust att läsa. Dock menar de att även andra faktorer skulle kunna påverka, som exempelvis elevens personlighet.

Likt Shapiro och Whitney (1997) har Ülper (2011) i sin studie kommit fram till att hemmet och föräldrarna har betydelse för barns läsvanor och motivation för läsning. Författaren har gjort en kvantitativ studie med syfte att undersöka vilka faktorer som enligt eleverna påverkar deras motivation för läsning. 782 elever i Turkiet i årskurs 4-12 (motsvarande åk 2 i grundskolan till åk 1 på gymnasiet i Sverige) deltog i studien. Eleverna fick svara på en enkät om motivation för läsning. I resultatet framgår det att faktorer som lärare, familjemedlemmar, böcker och miljö påverkar elevers vilja att läsa. Dessa faktorer hade större betydelse för de yngre eleverna än för äldre. Författaren föreslår i sin slutsats, ett antal sätt att väcka lusten till att läsa, exempelvis ska föräldrar ge barnen böcker som present för att fostra barn till läsning. De ska även vara förebilder genom att själv läsa. Vidare menar författaren att de ska stötta barnen i val av kompisar och uppmuntra till att välja rätt umgänge samt att de ska delta i läsningrelaterade fritidsaktiviteter med barnen.

Båda studierna visar att föräldrarna och hemmet har en påverkan i barns läsvanor och motivation för läsning. Ülper (2011) anser att det är viktigt att föräldrar är läsande förebilder för att barnen ska motiveras till att läsa. Shapiro och Whitney (1997) menar dock inte att föräldrarnas egen läsning påverkar barnens läsning i större utsträckning utan att det är viktigare att föräldrar och barn läser tillsammans.

Läraren

Fletcher, Grimley och Greenwood (2011) har gjort en fallstudie där åtta lärare från fem olika Nya Zeeländska skolor deltog i enskilda semistrukturerade intervjuer. De gjorde även observationer av lärarna när de undervisade i läsning. De utvalda skolorna var nationellt kända för att eleverna hade goda resultat i läsförståelse samt att lärarna var duktiga på att undervisa i läsning. Syftet med studien var att undersöka i vilken utsträckning lärares metoder främjar lärmiljöer samt uppmuntrar och motiverar till läsning i socialt konstruerat lärande.

Analysen resulterade i ett antal strategier som visade sig vara framgångsrika. Det visade sig att det är viktigt att skapa en lärmiljö där elevernas synsätt och förståelse av det lästa respekteras av både elever och lärare. Vidare menar författarna att om läraren arbetar individuellt med elever som är motvilliga till läsning, tar sig tid att diskutera tillsammans med dem, tar reda på vad de har för intressen och utifrån det tar fram böcker som passar dem, ökar det deras motivation för läsning. Författarna poängterar även vikten av att läraren har och visar, en bred kunskap av barnlitteratur, vilket betyder att hen måste ha ett genuint intresse samt ha läst mycket barnlitteratur. Författarnas slutsats är att lärare behöver göra läsning roligt genom att utveckla strategier som gör att läsning som aktivitet anses "cool" av eleverna.

Precis som föregående studie visar Cremin, Mottram, Collins, Powell och Saffords (2009) studie olika strategier som kan påverka elevers läsintresse. Studien är ett projekt där 43 lärare i primary school (motsvarande förskoleklass till årskurs 5 i Sverige) i England studerades. Lärarna fick genom projektet, fortbildning i barnlitteratur och hur de kan undervisa i det. Syftet med studien var att undersöka om elevernas läsmotivation ökade genom att utveckla lärarnas didaktiska förmåga i läsundervisningen och deras kunskaper i barnlitteratur. Studiens data utgjordes av semistrukturerade intervjuer av lärare och rektorer, semistrukturerade gruppintervjuer av elever samt observationer.

Studien visar att lärarnas ökade kunskaper om barnböcker skapade en större entusiasm för läsning, vilket i sin tur resulterade i att eleverna fick ett ökat intresse för läsning. Lärare och elever rekommenderade böcker till varandra och diskuterade böcker i större utsträckning. Många elever som tidigare varit motvilliga läsare, läste gärna efter studien. Lärarna fick en ökad förståelse för vikten av att diskutera texter och gav detta mer plats i undervisningen. De såg sig själva som deltagare i diskussionerna snarare än som ledare för dem. Författarna drar slutsatsen att lärare behöver stöd och tid för att utveckla sitt läsande och undervisningen i läsning för att kunna påverka elevers läsintresse. I likhet med Cremin et al. (2009) menar också Ülper (2014) att lärare själva ska läsa för att vara förebilder för sina elever.

Intresseväckande och motiverande metoder för läsning

Wigfield, Guthrie, Tonks och Perencevich (2004) har i en studie undersökt och jämfört två undervisningsmetoder i läsning: *Concept-Oriented Reading Instruction* (CORI) och *Strategy Instruction* (SI) med syfte att undersöka hur dessa metoder påverkar elevers motivation för läsning. I metoden SI undervisar lärarna i lässtrategier. CORI är kopplat till NO-ämnet och innefattar undervisning om lässtrategier samt motiverande metoder. De lässtrategier som ingick i undervisningen och användes i både CORI och SI var att ta vara på tidigare kunskaper, ställa frågor, söka information, sammanfatta, konkretisera och strukturera texten. I CORI ingick följande motiverande metoder: möjligheter att göra egna val av litteratur, praktiska aktiviteter, diskussion och presentation av lästa texter och det faktum att inte alla behövde göra lika. Lärare motiverade även eleverna till att ställa frågor för att hitta ett eget intressant område inom det givna temat.

Sammanlagt 350 elever i åk 3 (motsvarande åk 2 i Sverige) i USA deltog i studien. 200 elever undervisades med SI-metoden och 150 elever med CORI-metoden. Före och efter de 12 veckorna, som studien pågick, fick eleverna i en enkät värdera sin motivation för läsning. Av studien framkom att eleverna som undervisades i CORI hade en ökad motivation för läsning efter studien. De elever som undervisats i SI visade ingen skillnad i motivation efter jämfört med före studien. Författarna menar att användandet av motiverande metoder kan vända den nedåtgående motivationen för läsning bland elever. Författarna anser dock att elevernas ökade motivation även kan ha påverkats av kopplingen till NO. De motiverande metoderna har dock fokuserat mer på läsning än NO och därför anser författarna att dessa metoder borde ha haft störst inverkan på resultatet av studien.

Guthrie, Hoa, Wigfield, Tonks och Perencevich (2010) har också använt sig av metoden CORI i sin undersökning med syftet att undersöka i vilken grad elevers situationsbundna intresse för läsning kan leda till långvarig inre motivation för läsning. Med situationsbundet intresse för läsning menar författarna intresset för en särskild bok eller läsupplevelse. 120 tredjeklassare i USA (motsvarande åk 2 i Sverige) deltog i studien. Eleverna fick svara på om de föredrog att läsa faktaböcker eller skönlitterära böcker. Eleverna förde läsloggar om de lästa böckerna där de fick välja på förhand givna alternativ till varför de hade valt att läsa boken. Före och efter studien fick eleverna svara på en enkät om generellt läsintresse samt genomföra ett test i läsförståelse.

Studien resulterade i att för de elever som valde faktaböcker ökade den inre motivationen för läsning. Den slutsatsen kunde författarna dra eftersom dessa elever efter studien i större utsträckning uppgav skäl som klassas som inre motivation, i valet av böcker. Elevernas intresse för situationsbunden läsningen ökade, liksom det generella läsintresset, vilket kunde ses i jämförelsen med enkäten om generellt läsintresse. Därmed drog författarna slutsatsen att det finns ett samband mellan elevers intresse för situationsbunden läsning och en inre motivation för läsning överlag. För de som valde skönlitterära böcker var det ingen skillnad i inre motivation före och efter studien, däremot minskade den yttre motivationen efter studien.

Författarna anser att lärare bör skapa läsupplevelser som kan öka den inre motivationen hos elever.

En del i CORI som studierna ovan har undersökt är att diskutera texter. Litteratordiskussionsgrupper är något som Pittman och Honchell (2014) har undersökt närmare, dock inte kopplat till CORI. Författarna har genomfört en studie med syfte att undersöka hur elever med lässvårigheter påverkas av arbete med litteratordiskussionsgrupper (LDG). Med litteratordiskussionsgrupper avser författarna små grupper, i vilka elever diskuterar läst litteratur utifrån egna erfarenheter och samarbetar för att förstå texten och sätta den i ett sammanhang. Studien genomfördes i USA på 16 elever med lässvårigheter. Eleverna fick i början och slutet av studien svara på en undersökning om sitt intresse för läsning. Skrivhäften, vari eleverna skrev ner frågor, svåra ord och reflektioner samlades också in som data. Utöver detta intervjuades och observerades eleverna.

Efter genomförandet av studien kunde författarna konstatera att eleverna i fokusgruppen hade fått ett ökat intresse för läsning. Efter studien svarade 13 av 15 elever (en elev var frånvarande) att de gillade läsning. Det är en markant ökning, jämfört med att 12 av 16 elever uppgav att de inte gillade läsning innan studien. I arbetet med LDG kopplade eleverna sina egna erfarenheter och tidigare förvärvade kunskaper till den lästa texten, vilket författarna konstaterar har lett till att eleverna förstod texterna bättre. Den slutsatsen kunde de dra utifrån analysen av samtalen och elevernas häften. Även om projektet fokuserade på elever med lässvårigheter anser författarna att LDG kan vara effektivt för alla elever. I likhet med Pittman och Honchell (2014) kom Fletcher et al. (2011) fram till att låta eleverna analysera, ifrågasätta och diskutera de texter de läst kan öka deras motivation för läsning. I dessa diskussioner är det viktigt att läraren har förberett intressanta och relevanta frågor till texterna och att de själva har läst texterna.

I likhet med Pittman och Honchell (2014) har Tovli (2014) fokuserat på elever med svårigheter. Författaren har undersökt läsprojektet *Joy of Reading* som syftar till att öka läsmotivationen hos elever med inlärningssvårigheter. Författaren undersökte om detta projekt resulterade i att skapa läsintresse som i sin tur genererar mer läsmotivation, vilket var syftet med studien. Studien pågick under ett år i Israel, där 108 elever i åldrarna sju till åtta med läs- och skrivsvårigheter, deltog. De delades in i en undersökningsgrupp och en kontrollgrupp. Undersökningsgruppen fick delta i olika läsaktiviteter i 45 min per dag, fem dagar i veckan. Exempel på sådana aktiviteter var fri läsning, skriva-efter-läsa, sagoberättande och dialogläsning. I klassrummen fanns även ett klassbibliotek som gav eleverna nära tillgång till böcker.

I slutet av året fick eleverna i studien i en enkät svara på frågor gällande uppskattning av läsning. Författaren genomförde även semistrukturerade djupintervjuer med lärarna som deltog i studien. Slutsatsen är att eleverna som deltog i *Joy of Reading* var mer motiverade till att läsa genom att de uppskattade läsning mer, läste bättre, läste mer och föredrog att läsa på fritiden framför andra aktiviteter, jämfört med kontrollgruppen. Projektet inspirerade eleverna till att läsa mer tillsammans med andra och enskilt och det bröt cirkeln av misslyckande i och

undvikande av läsning. En del i projektet *Joy of Reading* var sagoberättande. Högläsning och användandet av intonation, uttryck och karaktärisering, är något som Fletcher et al. (2011) kom fram till kunde öka elevernas motivation för läsning. Det visade sig även vara framgångsrikt att låta eleverna rekommendera böcker för varandra för att öka deras läsmotivation.

Diskussion

I det här kapitlet kommer metoden och resultat att diskuteras. Metodens hållbarhet kommer att diskuteras i förhållande till studiens syfte, som var att kartlägga vad som har framkommit i forskningen om grundskoleelevers läsning i skolan och på fritiden samt grundskolelärares undervisning i läsning med olika texter. Sedan kommer resultatet att diskuteras utifrån studiens frågeställningar: "Hur kan olika personer i grundskoleelevers närhet påverka deras intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?" och " Vilka metoder kan grundskolelärare använda sig av för att öka elevers intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning ".

Metoddiskussion

Den första frågeställningen i den här litteraturstudien: "Hur kan olika personer i grundskoleelevers närhet påverka deras intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?" framkom i slutskedet av arbetsprocessen. Detta eftersom den ursprungliga frågeställningen inte gick att besvara med det resultat som ingår i litteraturstudien. Den ursprungliga frågeställningen fokuserade inte på olika personer i elevers närhet, därför gjordes inga specifika sökningar på dessa personer. Av de generella sökningarna framkom dock att eleven, föräldrarna och läraren kan påverka elevers intresse och motivation för läsning. Om den nuvarande frågeställningen hade funnits med redan vid sökningen av artiklar hade sökningen sett annorlunda ut. Då hade förmodligen artiklarna ifrågasatts eftersom inga av artiklarna behandlade elevers kompisars eller syskons påverkan för deras intresse och motivation för läsning och specifika sökningar hade gjorts med till exempel sökorden: kompisar, vänner, klasskamrater och syskon. I slutskedet gjordes några sökningar med dessa sökord och det kunde konstateras att fler studier hade kunnat inkluderas om dessa sökningar hade gjorts från början.

Syftet med studien var att undersöka grundskoleelevers läsning i skolan, därför kan det i efterhand konstateras att sökordet *students* hade kunnat användas som alternativ till *pupils* och *children*. Ordet *students* användes inte från början eftersom det översattes till ordet *studenter* på svenska som syftar till studenter på högskola eller universitet. I engelskan används dock ordet *students* även om yngre elever. Systematiska sökningar var något som eftersträvades att göra, men eftersom sökningarna gjordes parallellt av två studenter finns risken att de inte blev fullt så systematiska som om alla sökningar hade gjorts av en person. Författarna till denna studie har gjort sökningar var för sig, vilket kan ha resulterat i att fler viktiga sökord och kombinationer av dessa har använts. För att göra sökningarna än mer systematiska och

samtidigt ta vara på samarbetet hade sökningarna kunnat göras tillsammans. Det hade dock inte varit tidseffektivt.

Trots att sökningar efter svenska studier har gjorts har sådana inte hittats, utan resultatet i denna studie har fått baseras på internationella studier. Detta kan dock bero på att sökningar till största del har gjorts i elektroniska databaser. Det är möjligt att det finns svenska studier inom detta område som inte finns tillgängligt digitalt, eller som finns i andra databaser än de som har använts i studien. För att inkludera fler artiklar hade fler manuella sökningar kunnat göras, exempelvis i tidskrifter om litteratur. Sex av artiklarna som ingår i studien är utförda i USA och resterande i England, Turkiet, Israel och Nya Zeeland. Skolsystem från andra länder skiljer sig åt från det svenska skolsystemet, därför kan det finnas en risk med att översätta resultatet rakt av till den svenska skolan. Dock anser vi att det borde finnas stora likheter nationellt och internationellt sett, i hur elever blir intresserade av läsning och motiveras till att läsa. Därför är den här litteraturstudien relevant, trots att endast internationella studier har analyserats. Eftersom alla artiklar i resultatet är internationella, har det inneburit svårigheter med översättning av en del begrepp till svenska. Trots användandet av olika uppslagsverk och översättningsverktyg finns risken att något begrepp har tolkats annorlunda än författaren avsett.

I den här litteraturstudien ingår både kvalitativa och kvantitativa studier. Bryman (2014, s. 171-172) menar att kvantitativ samhällsforskning kan skapa en statisk bild av verkligheten, eftersom den i viss mån utesluter de sociala aspekter som påverkar verkligheten. Enkätundersökning som är en vanlig kvantitativ metod inom samhällsforskning innefattar ofta fasta svarsalternativ, vilket kan bli problematiskt om deltagare inte tycker att något svarsalternativ stämmer. Användandet av endast kvantitativa studier i denna litteraturstudie hade gjort det svårt att uppfylla syftet med studien, eftersom grundskolelärares undervisning i läsning är svårt att mäta kvantitativt. Bryman (2014, s.368-370) beskriver dock även nackdelar med kvalitativa studier, till exempel att det kan vara svårt att replikera en kvalitativ studie eftersom forskaren och deltagarna ofta påverkar studien i stor utsträckning. Kvalitativa studier görs ofta på mindre undersökningsgrupper i ett visst sammanhang, vilket gör att det kan vara svårt att generalisera resultaten (Ibid.). Med detta i åtanke kan det finnas brister i en del av studierna, såväl kvalitativa som kvantitativa, som finns i resultatet. Detta trots en grundlig granskningsprocess i urvalet, där vissa artiklar har gallrats på grund av ovannämnda orsaker.

Även om mycket tanke har lagts bakom kategoriseringen av resultaten, finns det en risk att resultatet hade fått en annan vinkling om kategoriseringen hade skett på ett annat sätt. Det finns en risk att artiklar ha fallit bort under urvalsprocessen och artikelgranskningen, trots att de möjligtvis med någon annans ögon hade varit relevant för studien. Likaså kan studier ha inkluderats som andra hade valt bort. Eriksson Barajsas et al. (2013, s. 114-117, 179-192) förespråkar användandet av bedömningsmallar för att kvalitetsgranska vetenskapliga artiklar. Möjligtvis hade användandet av en sådan mall förändrat urvalet av artiklar. De flesta av punkterna i den mallen, som i efterhand har lästs, har dock övervägts i granskningen av artiklarna och vi anser därför inte att artikelgranskningen är bristfällig.

Resultatdiskussion

Av resultatet i ett flertal av studierna framkommer det att personer som läraren, föräldrarna och eleverna själva påverkar elevers intresse för att läsa. Även Giota (2002) beskriver att elevers handlingar påverkas av lärares och föräldrars krav och förväntningar. Både Ülper (2011) och Shapiro och Whitneys (1997) studier visar att föräldrarna och hemmet har en påverkan i barns läsvanor och motivation för läsning. Skillnaden mellan studierna är att Ülper (2011) menar att föräldrarna bör läsa medan Shapiro och Whitney (1997) menar att det är läsningen tillsammans med barnen som påverkar motivationen.

Både Shapiro och Whitneys (1997) och Ülper (2011) studie är av kvantitativ ansats vilket enligt Bryman (2014) kan leda till att exempelvis sociala aspekter inte innefattas i studierna eftersom det är svårt att mäta kvantitativt. Kvantitativa studier finns med även i andra kategorier, men det som kan ses problematiskt är att det i kategorin föräldrarna finns uteslutande kvantitativa studier. Det faktum att det skiljer 14 år mellan båda studiernas publicering, gör att resultatet kan vara svårt att jämföra. Shapiro och Whitneys studie publicerades redan 1997 och dess relevans nästan tjugo år senare kan ifrågasättas. Resultatet av studien anses dock fortfarande aktuellt, eftersom föräldrarnas påverkan på sina barns läsning troligtvis inte har förändrats anmärkningsvärt. I Ülper (2011) studie deltog elever i motsvarande årskurs 2 i grundskolan till årskurs 1 på gymnasiet. Trots att denna litteraturstudie i syfte och frågeställningar riktar in sig på grundskoleelever har valet gjorts att inkludera Ülper (2011) studie, eftersom den främst innefattar elever i grundskolan.

Shapiro och Whitneys (1997) studie hade endast 39 respondenter vilket är ett litet urval för en kvantitativ studie och det gör det svårt att generalisera. I förhållande till detta skulle även Fletchers et al. (2011) studie kunna ifrågasättas där endast 8 lärare deltog. Fletchers et al (2011) studie är dock en kvalitativ studie, vilket enligt Bryman (2014, s. 394) inte kräver ett lika stort urval som en kvantitativ studie. Detta eftersom resultatet i en kvalitativ studie kan bli mättat om tillräcklig empiri har samlats in för att få svar på frågeställningarna och en större mängd data inte behöver generera ett säkrare resultat. Lärarna i studien valdes ut genom ett målinriktat urval och åtta lärare kan därför vara ett tillräckligt antal att få ett tillförlitligt resultat i studien. Denna studie kan dock anses vara för liten för att generaliseras men tillsammans med andra studier har slutsatser kunnat dras och den är därför relevant för denna litteraturstudie.

Trots att undervisningen med skönlitteratur enligt Ewald (2007) har förändrats mycket genom historien, menar Vieira och Grantham (2011) samt Applegate och DeKonty Applegate (2010) att undervisningen i läsning behöver utvecklas vidare. Enligt Vieira och Grantham (2011) behöver hinder för motivation i undervisningen upptäckas och Applegate och DeKonty Applegate (2010) menar att för ytlig bearbetning av texter är ett sådant hinder och att mer fokus bör läggas på djupet i texter. Ewald (2007) beskriver att läsundervisningen bör ha en didaktisk tanke och inte isoleras från övrig undervisning vilket även är en slutsats som drogs utifrån Vieira och Granthams (2011) och Applegate och DeKonty Applegates (2010) studier. Detta visar att läsundervisningen behöver förändras både nationellt och internationellt.

Både Fletcher et al. (2011) och Cremin et al. (2009) har i sina studier kommit fram till att det är av vikt att lärarna känner till och har läst barnböcker. Cremins et al. (2009) studie visar att lärarnas fortbildning i barnlitteratur ökade deras engagemang och författarna drar slutsatsen att lärare behöver stöd och tid för att kunna skapa en fördjupad kunskap om barnlitteratur. Ewald (2007) menar också att lärare behöver ges fortbildning om litteraturanvändningen i undervisningen. Fletcher et al. (2011) nämner inga sådana konkreta åtgärder utan presenterar endast vad lärare bör göra för att öka elevers läsmotivation.

I flera av studierna har olika metoder som skulle öka intresset och motivationen för läsning, undersökts. Det framkommer att SI-metoden inte utgjorde någon skillnad för elevernas läsintresse och läsmotivation (Wigfield et al., 2004), däremot var resterande metoder goda exempel för att öka deras motivation och intresse för läsning, exempelvis CORI (Wigfield et al., 2004) och LDG (Pittman & Honchell, 2014). Vidare menar Tovli (2014) att läsprogrammet *Joy of Reading*, som innebar ett intensivt arbete med läsning i ett år, var framgångsrikt för att öka elevers intresse för läsning. Detta projekt liknar projektet *Listiga räven* (Ewald, 2007), som också är ett intensivt läsprogram som pågick under en längre tid. Även detta projekt resulterade i att eleverna fick ett större intresse för läsning.

Pittman & Honchell (2014) menar att diskussion av lästa texter är effektivt för att skapa intresse och motivation för läsning hos elever, vilket även projektet *Joy of Reading* visade som också innehöll diskussion av texter (Tovli, 2014). CORI innehöll också diskussion av det lästa (Wigfield et al., 2004). Även Fletcher et al. (2011) och Ewald (2007) förespråkar att eleverna ska ges möjlighet att diskutera och ifrågasätta den lästa litteraturen. Eftersom diskussion av texter återkommer i flera av de metoder som har visat sig öka elevers intresse och motivation för läsning, anser vi att är en viktig del i arbetet med läsning.

Både Tovli (2014) och Pittman och Honchell (2014) undersökte projekt som ökade motivationen för läsning hos elever med svårigheter. Pittman och Honchell (2014) menar att LDG bör vara effektivt för alla elever. Tovli (2014) diskuterar inte projektets effekt på övriga elever, dock kan det vara effektivt även för elever utan svårigheter. Ewald (2007) kunde i sin undersökning se en tendens till att eleverna som inte hade så stort intresse för läsning och hade lite erfarenhet av läsning inte utmanades till att utveckla detta, i lika stor utsträckning som eleverna som gillade att läsa. Det kan vara en förklaring till att elevers intresse för läsning minskar med åren, vilket statistik har visat (SCB, 2015). Att motivera och väcka intresse för läsning hos elever med svårigheter, anser vi är en viktig del av lärares arbete eftersom dessa elever behöver kämpa mer än övriga elever för att ta sig igenom skolan. Giota (2002) menar dessutom att elever med svårigheter ger ofta upp för att inte erkänna sitt misslyckande.

Wigfields et al. (2004) studie visar att de elever som undervisades med CORI var mer motiverade till läsning än de som undervisades med SI. Den främsta skillnaden mellan dessa metoder var att i CORI ingick det motiverande metoder, vilket det inte gjorde i SI. Vilken av de motiverande metoderna som gjorde skillnad eller om det var kombinationen av dem alla

framkommer inte av studien. Wigfield et al. (2004) menar att CORI har ökat elevernas motivation för läsning. Däremot visar Guthries et al. (2014) studie att läsmotivationen endast ökar hos de eleverna som valde att läsa faktaböcker och kunde därmed inte dra slutsatsen att CORI påverkade elevernas generella läsmotivation. Wigfield et al. (2004) har dock inte skiljt på inre och yttre motivation och heller inte på typ av texter, men de har kunnat konstatera att arbetet med CORI kan öka elevens generella motivation för läsning. Författarna menar att skillnaden i resultat mellan de olika typerna av texterna kanske inte gått att urskilja om de inte hade skiljt på inre och yttre motivation.

Skillnaden i begrepp som författarna till studierna har använt sig av, är intressant med tanke på Ahls (2004) diskussion om begreppet motivation. Författaren menar att begreppet motivation inte bör användas i forskningssammanhang utan istället ersättas av exempelvis begreppet intresse. Wigfield et al. (2004) har använt motivation medan Pittman och Honchell (2014) har använt intresse. Guthrie et al. använder både intresse och motivation och skiljer begreppen åt. Att använda de som synonymer kan därför vara fel väg att gå. Med Ahls (2004) ifrågasättande av begreppet motivation, väcks frågan om hur begreppen motivation och intresse har använts i övriga studier och om författarna till dessa ser dem som direkt översättbara eller som två skilda begrepp? I vilket fall anser vi att vad forskningen kommer fram till om såväl motivation som intresse för läsning är av vikt för lärare i deras arbete med att få eleverna att läsa mer och uppskatta läsningen, oavsett om begreppen kan ha förväxlats.

Resultaten av de artiklarna som ingår i studien liknar varandra. De flesta studierna, som har haft som syfte att pröva en metod, har resulterat i att metoden varit positiv för motivation och intresse. Det har mest framkommit exempel på fungerande metoder. För att få en bredare bild av vad som väcker elevens intresse och motivation för läsning hade det varit intressant att ta del av fler studier som ser kritiskt på metoder och på så sätt får fram metoder som inte fungerar.

Slutsats

Den första frågeställningen var " Hur kan olika personer i grundskoleelevers närhet påverka deras intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning?". Det framkommer av studien att eleven, föräldrarna och läraren kan påverka elevens intresse och motivation för läsning. Att läraren bör ha stor kunskap om och själva läsa barn- och ungdomslitteratur i stor utsträckning för att motivera elever till att läsa, är något som flera av studierna har kommit fram till. Elevens tro på att de kan kontrollera utgången av det de gör och deras benägenhet att reflektera över den lästa texten har visat sig gynna deras inre motivation för läsning. Vad gäller föräldrarnas påverkan på elevens intresse och motivation för läsning, har studierna kommit fram till olika slutsatser. En av studierna visar att det faktum att föräldrarna är läsande förebilder gör att barnen läser i större utsträckning, medan en annan studie visar att det är den gemensamma läsaktiviteten där föräldrar och barn deltar som är avgörande. För att fastslå vilken påverkan föräldrarnas läsning har krävs fler studier.

För att utveckla grundskoleelevers intresse och motivation för läsning behöver lärare lägga tid på att skaffa sig kunskap om och läsa barn- och ungdomslitteratur. Skolledningen kan behöva avsätta tid för detta, så att elevers intresse och motivation för läsning kan utvecklas. Om det skulle visa sig att föräldrarnas läsning har en stor inverkan på elevers intresse för läsning kan detta förespråkas på föräldramöten och utvecklingssamtal. Eftersom alla föräldrar inte läser, även med uppmaning från skolan, och skolan ska ha en kompensatorisk roll kan läraren behöva vara den läsande förebilden till de elever vars föräldrar inte läser. Läraren kan vidare skapa möjligheter för elever att träna på att reflektera djupare över lästa texter och försöka visa att den tid elever lägger på läsning påverkar deras läsutveckling och på så sätt motivera dem till att läsa.

Den andra frågeställningen för studien är " Vilka metoder kan grundskolelärare använda sig av för att öka elevers intresse och motivation för läsning, enligt aktuell forskning? ". Övergripande i de analyserade studierna är att lärare bör skapa goda läsupplevelser för att öka intresse och motivationen för läsning. Goda läsupplevelser anser vi kan skapas genom högläsning, läsgrupper och rollspel kopplat till läsning. Det framkommer av flera studier att eleverna blir mer intresserade och motiverade när de får diskutera och gå på djupet i det lästa. Vidare kan elevers intresse och motivation för läsning öka genom att läsa och arbeta intensivt med litteratur under en tid.

Slutsatsen av denna studie är att läraren behöver vara insatt i barn- och ungdomslitteratur, att läsning av barn- och ungdomslitteraturen bör ha en stor plats i undervisningen och den bör bearbetas och diskuteras tillsammans i klassen. Detta för att kunna väcka intresse och motivation för läsning.

Svenska studier på området behövs för att kunna få ett säkrare resultat som i högre grad går att applicera på den svenska grundskolan. Denna studie bygger på studier som har visat metoder och förhållningssätt som ökar elevers intresse och motivation för läsning. Inga studier har hittats som har visat vad det är som gör att vissa elever inte har intresse och motivation för läsning. Det hade kunnat undersökas vidare och bidra till en ökad förståelse för hur läsundervisningen ska bedrivas för att skapa intresse och motivation hos elever. De studier, om föräldrars påverkan, som har analyserats i den här studien är internationella, har en kvantitativ ansats och motsäger dessutom varandra. En svensk kvalitativ studie om vilken påverkan föräldrars läsvanor har för deras barns motivation och intresse för läsning skulle därför vara relevant. Eftersom den svenska skolan har ett kompensatoriskt uppdrag, behöver lärare veta om föräldrarnas läsvanor har någon påverkan på elevernas läsning, för att i så fall kunna kompensera det genom undervisningen.

Referenser

- Ahl, H.J. (2004). *Motivation och vuxnas lärande: en kunskapsöversikt och problematisering*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Alleklev, B. & Lindvall, L. (2000). *Listiga räven: läsinlärning genom skönlitteratur: [ett läsprojekt i Kvarnbyskolan, Rinkeby i samarbete med Rinkeby bibliotek]*. Stockholm: En bok för alla.
- *Applegate, A-J. & DeKonty Applegate, M. (2011). A Study of Thoughtful Literacy and the Motivation to Read. *The Reading Teacher* 64(4), 226-234. doi:10.1598/RT.64.4.1
- Bergström, L. Nationalencyklopedin, intresse. Hämtad 7/12 2015 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/intresse>
- Björklund, E. Nationalencyklopedin, litteracitet. Hämtad 11/1 2016 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/litteracitet>
- Björklund, J. & Hellewell, A. (2013). Uppdrag om fortbildning i läs- och skrivutveckling – Läslyftet. Hämtad 16/11 2015 från Skolverket. http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.218978!/Menu/article/attachment/Uppdrag%20om%20fortbildning%20i%20%C3%A4s-och%20skrivutveckling%20%E2%80%93%20L%C3%A4slyftet.pdf
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- *Cremin, T., Mottram, M., Collins, F., Powell, S. & Safford, K. (2009). Teachers as Readers: Building Communities of Readers. *Literacy*, 43(1), 11-19. DOI:10.1111/j.1741-4369.2009.00515.x
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & kultur.
- Ewald, A. (2007). *Läskulturer: Lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår*. Doktorsavhandling i svenska med didaktisk inriktning, Malmö Högskola
- *Fletcher, J., Grimley, J., Greenwood, J. & Parkhill, F. (2011). Motivating and Improving Attitudes to Reading in the Final years of Primary Schooling in Five New Zealand Schools. *Literacy*, 46(1), 3-16. doi:10.1111/j.1741-4369.2011.00589.x

- *Guthrie, J. T., Hoa, L. W., Wigfield, A., Tonks, S. M. & Perencevich, K. C. (2010). From spark to fire: Can situational reading interest lead to long-term reading motivation? *Reading Research and Instruction*, 45(2), 91-117. DOI: 10.1080/19388070609558444
- Höglund, L. (2012). Bokläsning i skiftet mellan traditionella och digitala medier. I SOU 2012:10. *Läsarnas marknad, marknadens läsare – en forskningsantologi* (s.45-84). Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.
- *Pittman, P. & Honchell, B. (2014). Literature Discussion: Encouraging Reading Interest and Comprehension in Struggling Middle School Readers. *Journal of Language and Literacy Education*, 10(2), 118-133.
- SCB. (2015). *Barns fritid och kulturella besök 2013-2014*. Hämtad 3/12 2015, från Statistiska Centralbyrån, http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Levnadsforhallanden/Undersokningarna-av-barns-levnadsforhallanden/#c_undefined
- *Shapiro, J & Whitney, P. (1997). Factors Involved in the Leisure Reading of Upper Elementary School Students. *Reading Psychology*, 18(4), 343-370. doi:10.1080/0270271970180402
- Skolverket. (2010). *Rustad att möta framtiden? PISA 2009 om 15-åringars läsförståelse och kunskaper i matematik och naturvetenskap*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2012). *PIRLS 2011: Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2013). *PISA 2012: 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap*. Stockholm: Skolverket.
- *Tovli, E. (2014). The Joy of Reading: An Intervention Program to Increase Reading Motivation for Pupils with Learning Disabilities. *Journal of Education and Training Studies*, 2(4), 69-84. doi:10.11114/jets.v2i4.496
- *Ülper, H. (2011). The Motivational Factors for Reading in Terms of Students. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8(2), 954-960.
- *Vieira, E. T., & Grantham, S. (2011). Perceptions of control facilitate reading engagement. *Reading Psychology*, 32(4), 322-348. Doi: 10.1080/02702711.2010.545278
- Wery, J. & Thomson, M-M. (2013) Motivational strategies to enhance effective learning in

teaching struggling students. *British Journal for Learning support*, 28(3) Doi: 10.1111/1467-9604.12027

*Wigfield, A., Guthrie, J. T., Tonks, S. & Perencevich, K. C. (2004). Children's Motivation for Reading: Domain Specificity and Instructional Influences. *Journal of Educational Research*, 97(6), 299-310.

Bilagor

Bilaga A1 - Tabell över sökningar i svenska databaser

Databas	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Av intresse	Valda artiklar
Diva	läsintresse	forskningspublikationer, refereegranskat	5	0	0
Diva	läsning, intresse	forskningspublikationer, refereegranskat	3	0	0
Diva	läsning	forskningspublikationer, refereegranskat	75	0	0
Diva	läs* motivation	forskningspublikationer, refereegranskat	49	0	0
Swepub	läs* motivation	refereegranskat	12	0	0
Swepub	läs* intresse	refereegranskat	6	0	0
Swepub	skönlitteratur	refereegranskat	29	0	0
Swepub	läsning	refereegranskat	72	0	0

Bilaga A2 - Tabell över sökningar i internationell databas

Databas	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Av intresse	Valda artiklar
ERIC	"reading interest"	peer reviewed 1995-2015	22	3	3
ERIC	reading AND motivation AND children OR pupils AND increas*	peer reviewed 1995-2015	74	8	3
ERIC	"reading literature" AND children OR pupils	peer reviewed 1995-2015	16	0	0
ERIC	reading AND fiction OR literature AND children OR pupils AND interest OR motivation	peer reviewed 1995-2015	84	4	1
ERIC	reading	peer reviewed 1995-2015	33072		
ERIC	reading AND elementary school AND motivation	peer reviewed 1995-2015	4978		
ERIC	reading AND elementary school AND motivation AND aspects	peer reviewed 1995-2015	16	1	1
ERIC	reading AND primary school AND motivation AND aspects	peer reviewed 1995-2015	3	0	0
ERIC	reading AND primary school AND motivation	peer reviewed 1995-2015	42	4	2

Bilaga B1- Artikelöversikt

Databas & Sökord	Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat/Slutsats
ERIC reading AND fiction OR literature AND children OR pupils AND interest OR motivation peer reviewed 1995-2015	Applegate, DeKonty Applegate (2010)	A Study of Thoughtful Literacy and the Motivation to Read	Att undersöka om det finns ett samband mellan elevers benägenhet att reflektera över den lästa texten, genom att svara på djupare textfrågor, och deras läsmotivation.	Kvantitativ studie Ett test på generell läsmotivation, läsförståelsetest, utifrån resultatet av dessa delades eleverna upp i två grupper som jämfördes.	443 elever i åk 2-6 i USA från mer än 80 olika skolor.	De som hade bättre resultat på djupare textfrågor var mer motiverade till att läsa. Motivationen för läsning minskade från åk 2-6. Inte lika stor minskning för de som svarade bra på djupa textfrågor.
ERIC reading AND motivation AND children OR pupils AND increase* peer reviewed 1995-2015	Cremin, Mottram, Collins, Powell & Safford (2009)	Teachers as Readers: Building Communities of Readers	Att undersöka om elevernas läsmotivation ökade genom att utveckla lärarnas pedagogik i läsning och deras kunskaper i barnlitteratur.	Lärarportfolio, semistrukturerade intervjuer av lärare och rektorer, semi - strukturerade gruppintervjuer av elever. Strukturerade observationer. Barn har fått rita och diskutera kring deras föreställningar av läsare.	43 lärare i England från 27 skolor som undervisar elever som är 4-11 år, samt deras 1200 elever.	Lärarnas ökade kunskap om barnböcker ledde till en större entusiasm för läsning, vilket ledde till en positiv påverkan på elevernas intresse för läsning. Elever som tidigare varit motvilliga läsare, läste gärna efter studien. Lärarna fick en ökad förståelse för vikten av att diskutera texter och gav detta mer plats i undervisningen. Slutsats: lärare behöver stöd och tid för att utveckla sitt läsande och undervisningen i läsning.

Bilaga B2 - Artikelöversikt

Databas & Sökord	Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat/Slutsats
ERIC reading AND primary school AND motivation peer reviewed 1995-2015	Fletcher, Grimley, Greenwood & Parkhill (2011)	Motivating and improving attitudes to reading in the final years of primary schooling in five New Zealand schools	Att undersöka i vilken utsträckning lärares metoder främjar lärmiljöer samt uppmuntrar och motiverar till läsning i socialt konstruerat lärande.	Semi-strukturerade intervju av lärare. Observerade varje lärare i ca en timme när hen undervisade i läsning.	8 lärare från fem olika skolor i nya Zealand i årskurs 7-8 De valda skolorna var alla bra på att undervisa i läsning och eleverna hade bra resultat på nationella läsförståelsetester.	Följande strategier var framgångsrika: högläsning, diskussion av texter, en respekterande lärmiljö, elever rekommendera böcker till varandra, arbeta individuellt med elever som var motvilliga till läsning, läraren har bred kunskap av barn- och ungdomslitteratur och göra läsning "coolt".
ERIC ”reading interest” peer reviewed 1995-2015	Guthrie, Hoa, Wigfield, Tonks & Perencevich (2010)	From spark to fire: Can situational reading interest lead to long-term reading motivation?	Att undersöka i vilken grad elevers situationsbundna intresse för läsning kan leda till långvarig inre motivation till läsning.	Läsintresselogg, kvantitativ enkät, läsförståelsetest före och efter. Två grupper - faktaböcker vs skönlitteratur	120 elever i åk 3 i USA från sju klasser på två skolor som arbetar med CORI.	För de elever som valde faktaböcker som favorit ökade den inre motivationen till läsning. För de som valde skönlitterära böcker var det ingen skillnad. Den yttre motivationen minskade för de som läste skönlitterära böcker. Elevers intresse för den situationsbundna läsningen ökade, liksom det generella läsintresset.
ERIC ”reading interest” peer reviewed 1995-2015	Pittman & Honchell (2014)	Literature Discussion: Encouraging Reading Interest and Comprehension in Struggling Middle School Readers	Att undersöka hur litteratordiskussionsgru pper (LDG) påverkar elever med lässvårigheter i åk 6-8.	Deltagande aktionsforskning undersökningar av läsintresse, intervjuer, textanalys, samtalsanalys.	16 elever med lässvårigheter i åk 7 i USA.	Eleverna i fokusgruppen tyckte bättre om läsning när de arbetade med LDG. De förstod texterna bättre när de genom LDG använde sig av sina förkunskaper och relaterade texterna till sina egna liv.

Bilaga B3 - Artikelöversikt

Databas & Sökord	Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat/Slutsats
ERIC reading AND elementary school AND motivation AND aspects peer reviewed 1995-2015	Shapiro & Whitney (1997)	Factors involved in the leisure reading of upper elementary school students	Syftet var att undersöka några faktorer som kan påverka fritidsläsningen hos eleverna i fjärde och femte klass.	Eleverna fick dokumentera fritidsaktiviteter, individuell strukturerad intervju av elever och föräldrar	39 elever i åk 4-5 i USA	Föräldrars läs- och biblioteksvanor påverkade inte elevernas läsvanor. Att få böcker i present ökade elevers läsmotivation. Föräldrarna till de barn i gruppen som gärna läste, började läsa tidigare för sina barn och läste för dem högre upp i åldrarna.
ERIC reading AND motivation AND children OR pupils AND increas* peer reviewed 1995-2015	Tovli (2014)	The Joy of Reading" - An Intervention Program to Increase Reading Motivation for Pupils with Learning Disabilities	Att undersöka om projektet Joy of Reading resulterade i att skapa läsintresse som i sin tur genererar mer läsmotivation.	Eleverna fick svara på enkäter i slutet av året. semi-strukturerade intervjuer med 10 lärare.	108 7-8 åringar med inlärningssvårigheter i läsning och skrivning från tolv olika skolor. (en kontrollgrupp)	Efter projektet uppskattade eleverna läsning mer, läste bättre, läste mer och föredrog att läsa på fritiden framför andra aktiviteter, vilket visar en ökad läsmotivation jämfört med de elever som inte deltog
ERIC reading AND primary school AND motivation peer reviewed 1995-2015	Ulper, (2011)	The Motivational Factors for Reading in Terms of Students	att undersöka vilka faktorer som enligt eleverna påverkar deras motivation till läsning	Elever fyllde i en enkät.	782 elever i Turkiet i årskurs 4-12	I resultatet framgår det att faktorer som lärare, familjemedlemmar, böcker och miljö påverkar elevers vilja att läsa. Föräldrar bör ge barnen böcker som present och att de ska delta i läsning relaterade fritidsaktiviteter med barnen. Föräldrar och lärare bör vara förebilder genom att själv läsa. De stöttade eleverna i val av kompisar och uppmantra till att välja rätt umgänge.

Bilaga B4 - Artikelöversikt

Databas & Sökord	Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat/Slutsats
ERIC ”reading interest” peer reviewed 1995-2015	Vieira & Grantham (2011)	Perceptions of control facilitate reading engagement	Att undersöka om det finns en koppling mellan elevers motivation till läsning och deras kontrollfokus.	Enkät om kontrollfokus, läsning av text, enkät om intresse för läsning	170 elever i USA i åldrarna 9-12	De elever som hade ett inre kontrollfokus hade ett större intresse för läsning och engagerade sig i texten och satte sig in i karaktärernas roller i större utsträckning än de eleverna med yttre kontrollfokus.
ERIC reading AND motivation AND children OR pupils AND increas* peer reviewed 1995-2015	Wigfield, Guthrie, Tonks & Perencevich (2004)	Children’s Motivation for Reading: Domain Specificity and Instructional Influences	Att undersöka vilken effekt undervisningsmetoderna CORI och SI har på elevers motivation till läsning.	Utbildade lärare i CORI/SI, testade metoderna på olika skolor i 12 veckor. Jämförde resultat av för och efterundersökning av motivation till läsning.	350 elever i åk 3 i USA.	I de klasser som undervisades med CORI ökade elevernas inre motivation för att läsa. I klasserna som undervisades med SI var det ingen skillnad i inre läsmotivation.

Emma Göransson

Louise Bengtsson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se